

Barruraino

DIANA FRANCO

Aurreko astean konturatu nintzen duckduckgo nabigatzaileak baidu batoitxo bat, nabigatzaileen irekita dituzun fitxa guztiak itxi eta datuak ezabatzen dituen. Oso bistakoa da botoia,ugar baten irudia, erraza ulertzeko, erraza azaltzeko.

Bazterkeria egoeran dauden pertsonen lanean gabiltzanok eremu digitaletan nondik norakoak euren bizitzetara hurbiltzeko, halakoak behar ditugu. Google eta bestelakoak ondo baitakite sistemetan eta bizitzetan barruraino sartzen. Bazterkeria egoeran dagoen pertsona askok ez du bereizten nabigatzailea eta bilatzailearen artean, nabigatzaileen ezarpenetan ez dakite ibiltzen, batzuek irakurtzen eta idazten ere ez dakite... Zelan sortu pertsona hauentzako hezkuntza digital kritikodun programak, gero euren kabuz dabiltzanean dituzten tresnak euren ezagutza eta gaitasunetara egokituta ez badaude? Barruraino sartuta dute kapitalismo digitala euren gailuetan.

Digitalizazioaren aurrean zaurgarrienak diren pertsonen euren bizitza merkatu dinamiken eta klaseen interresetatik babestuko dituzten tresnak behar dituzte. Horrek ez du esan nahi ezjakintasunean izan behar ditugunik pertsonak, edota dugun errealitatea ezin dutenik ulertu, baina erraztu behar dugu bidea, gure bizitzetan barruraino sartu diren teknologien estrategia bera jarraitu beharko genuke, pertsonentzako pribatutasuna eta segurtasuna zainitzeko bidea eskuragarriagoa izan dadin.

Digitalizazioak denbora gutxi darama gurekin, eta gizartean badago piztuta zenbait korporazioerikiko mesfidantza. Hasiera batean, erabilgarritasuna eta bytak ziren plataforma batetik bestera igaro nahi izateko amua, eta gaur egun, nire ustez, aurreko ezaugarri horiek gaitzuta, pribatutasuna eta segurtasuna modu gardenenean kudeatzea baimenduko duten zerbitzuak izango dira erakargarrienak. ●

EPA

Migrazio masiboa Panaman: krisia eta negozioa

AXIER LOPEZ

Amerikako Estatu Batuetara heltzeko bidean direnentzat Panamako Darien eskualdea da pasabide nagusietako bat. Oihanez eta aintzirez josita dago, Panama hegoaldean Kolonbiarekin egiten duen mugalde hori. Ibilbide arriskutsua izanik ere, aurtan bide horretatik 400.000 pertsona baino gehiago pasa dira, inoizko zifrarik altuena, Panamako agintariak zabalduko datuen arabera. 2022an 248.000 pertsona erregistratu zituzten, eta 2021ean 133.000. Irailean 2.000 pertsona baino gehiago igaro ziren egunero zonalde horretatik.

Krisi humanitario honen erdian, Panamako agintarien erantzuna ez da Europan ezagutzen dugunaren oso bestelakoa: pobreaken aurkako jazarpena. AEBek, Kolonbiak eta Panamak akordioa sinatu zuten apirilean, "pertsonen legez kontrako mugimenduari amaiera emateko". Irailaren 8an, bere burua "sozialdemokratizat" duen Laurentino Corizoren gobernu panamarrak "deportazioak eta herritar irregularren kanporatzeak" areagotuko zituela iragarri zuen.

Darienera iristen diren pertsona gehienak Hego Amerikatik datoz. Gehiengo Venezuelakoa da (250.000 baino gehiago), 48.000 inguru ekvadoritarak dira eta 13.000 kolonbiarrak, baina 27.000 asiarrak eta 7.000 afrikarrak baino gehiago ere erregistratu dituzte.

Datu ofizial horien arabera, Dariengo ibilbidea aurtan zeharkatu duten lau pertsonatik bat adingabea da. 2022an, ofizialki, 141 lagun hil ziren ibilbide horretan, baina eragile guztiek onartzen dute egiazko kopurua askoz handiagoa dela. Zonaldearen zailtasunetatik bizitza arriskuan jartzeaz gain, oihan eremu hori zeharkatzen dutenek bortxaketak, erasoak, lapurretak, estortsioak... jasaten dituzte.

Kapitalismoak dena merkantzia bilakatzeko gaitasuna duenez, pertsonen fluxu hori guztia ere negozio eta pagotxa bihurtu da, eta milioika dolar mugitzen ditu. Negozioa ez da Panaman hasten, ordea. "Lehen arazoa zena aukera bihurtu da", esan dio Fredy Marinek Julie Turkewitz *New York Times*-eko kazetariari. Marin txalupa enpresa baten jabea da eta AEBetako bidean diren migratzaileak garraiatzen ditu -40 dolar pertsonako-. Marin, gainera, Kolonbiako Necocli herriko alkategaia da eta migrazioaren "industria oparoa" zainduko duela agindu du. Panamarekiko mugalde horretan eremu zabalak kontrolatzen dituen Clan del Golfo talde paramilitarrak urtean 30 milioi dolar irabazten ditu migrazio-negozioetatik, Kolonbiako presidente Gustavo Petrok adierazi duenez. Horren arabera, migratzaileek 80 dolar inguru ordaindu behar dizkiote talde armatuari pertsona bakoitzeko, Darienetik igarotzeko baimenaren truke. ●